

Minaraad

Kliniekstraat 25 - 4de verdieping
1070 Brussel

T 02 558 01 30

F 02 558 01 31

E info@minaraad.be

www.minaraad.be

KABINETSAANWIJZER	
VLAAMSE MINISTER SCHALVIEGE	
IN <i>K37-20160719-16669</i>	
26 SEP 2016	
Medew	<i>Kl.</i>
LIT	<i>L - F. Luyck</i>

Mevrouw Joke Schauvliege

Vlaams minister van Omgeving, Natuur en
Landbouw

Koning Albert II-laan 20

1000 Brussel

uw bericht van

19 juli 2016

Vragen naar / e-mail

Kathleen.quick@minaraad.be

Kvnieuwenhove@minaraad.be

uw kenmerk

K37/20160719-

16669

Telefoon

02 558 01 40

0498 44 24 95

ons kenmerk

02/M6/2016/464

Datum

16 september 2016

bijlage

Gezamenlijk

advies

Betreft: advies besluit criteria geïntegreerd natuurbeheer.

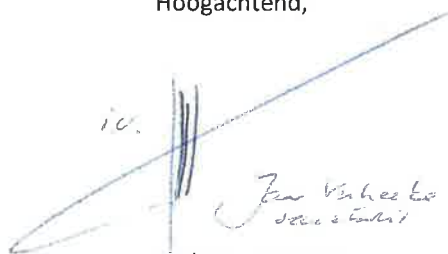
Mevrouw de minister,

Op 20 juli 2016 ontvingen de Minaraad en de SALV de adviesvraag over het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering houdende vaststelling van de criteria voor geïntegreerd natuurbeheer. De twee raden besloten om een gezamenlijk advies uit te brengen.

De Minaraad keurde het gezamenlijk advies besluit criteria geïntegreerd natuurbeheer goed op 15 september 2016 en de SALV op 16 september 2016.

Als bijlage vindt u het gezamenlijk advies.

Hoogachtend,

ic.

Walter Roggeman
Voorzitter Minaraad

Hendrik Vandamme
Voorzitter SALV

Gezamenlijk advies

Besluit Criteria Geïntegreerd Natuurbeheer

Voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering houdende vaststelling van de criteria voor geïntegreerd natuurbeheer

Datum van goedkeuring 15/09/2016

Datum goedkeuring SALV 16/09/2016

Volgnummer 2016 | 021

Coördinator + e-mailadres Kathleen Quick, kathleen.quick@minaraad.be

Co-auteur + e-mailadres Kris Van Nieuwenhove, kvnieuwenhove@serv.be

Inhoudstafel

Inhoudstafel	2
Krachtlijnen	3
Procesbeschrijving.....	4
Besluit Criteria Geïntegreerd Natuurbeheer.....	5
1 Situering	5
2 Aanbevelingen.....	7
2.1 Algemeen	7
2.2 Potentiële impact op agrarisch natuurbeheer	8
2.3 Mogelijkheden voor omvorming onvoldoende duidelijk.....	9
2.4 Toegankelijkheid	9
2.5 Ecosysteemdiensten.....	10
2.6 Relatie met criteria duurzaam bosbeheer in het besluit inzake duurzaamheidscriteria voor vaste biomassa.....	11

Krachtlijnen

De Raden vragen in de eerste plaats om de samenhang tussen de verschillende besluiten in uitvoering van het decreet Natuurbehoud te garanderen.

Gelet op de verschillende termen en concepten inzake het gebruik van de criteria inzake het gebruik van de criteria geïntegreerd natuurbeheer, vragen de Raden om te verduidelijken voor welke doeleinden deze criteria en indicatoren precies zullen worden ingezet, waartoe ze zullen dienen, hoe de verschillende indicatoren zich tegenover elkaar verhouden en hoe deze in praktijk zullen worden toegepast.

Daarnaast doen de Raden enkele concrete aanbevelingen met betrekking tot specifieke criteria en indicatoren. Meer bepaald vragen de Raden om onder meer een werkgroep op te richten die de mogelijkheden tot het inzetten van instrumenten voor agrarisch natuurbeheer analyseert, verduidelijkingen te voorzien met betrekking tot het criterium toegankelijkheid, meer aandacht te voorzien voor het concept van ecosysteemdiensten en de mogelijkheden om via het beheer van natuurterreinen bij te dragen aan broeikasgasemissiereductie.

Procesbeschrijving

Datum adviesvraag	20 juli 2016
Naam adviesvrager + functie	Joke Schauvliege, Vlaams Minister van Omgeving, Natuur en Landbouw
Rechtsgrond van de adviesvraag	D.A.B.M., art. 11.2.1., §1, 6°
Adviestermijn	30 dagen, uitstel verleend
Samenwerking	SALV
Overlegcommissie	Permanente Werkcommissie Natuurbeleid, Permanente Werkcommissie Bosbeleid, Werkcommissie Open Ruimte
Vergaderingen: soort + datum	Permanente Werkcommissie Natuurbeleid van 26 augustus 2016, Werkcommissie Open Ruimte van 1 september, Permanente Werkcommissie Bosbeleid van 6 september

De Mineraad en de SALV ontvingen van Vlaams Minister van Omgeving, Natuur en Landbouw op 20 juli 2016 een adviesvraag over het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering houdende vaststelling van de criteria voor geïntegreerd natuurbeheer. Mineraad en SALV beslisten een gezamenlijk advies te formuleren.

Inzake de termijn staat de begeleidende brief van Vlaams Minister Joke Schauvliege 30 dagen toe na ontvangst van de adviesvraag. Deze stemt overeen met de gewone procedure volgens het decreet van 18 juli 2003 tot regeling van strategische adviesraden. Op vraag van de Raden werd een termijnverlenging toegestaan tot de geplande raadszitting van 15 september 2016.

Het dossier dat aan de adviesvraag was toegevoegd, bestond uit:

- Het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering houdende vaststelling van de criteria voor geïntegreerd natuurbeheer met bijlage
- Een nota aan de leden van de Vlaamse Regering
- Beslissingsfiche VR PV 2016/34 – punt 0051
- De reguleringsimpactanalyse
- Het begrotingsakkoord van 14 april 2016

Besluit Criteria Geïntegreerd Natuurbeheer

1 Situering

- [1] Dit ontwerpbesluit is een volgende stapsteen in de verdere integratie van de regelgeving inzake bos en natuur¹. Daartoe werden in eerste instantie enkele wijzigingen in het Natuurdecreet van 1997 doorgevoerd. De Minaraad en de SALV gaven hierover een gezamenlijk advies². De artikelen uit het gewijzigde natuurdecreet die voorzien in de rechtsgrond hiervoor moeten evenwel nog in werking treden³.
- [2] De uitvoering van het voor advies voorliggend besluit is ook nog afhankelijk van een ander, nog in voorbereiding zijnde ontwerpbesluit over de natuurbeheerplannen⁴. De Minaraad en de SALV brachten over dit besluit een gezamenlijk advies uit op 24 april 2014⁵.
- [3] Het concept van geïntegreerd natuurbeheer werd in het gewijzigd decreet geïntroduceerd en verder uitgewerkt in het besluit inzake de natuurbeheerplannen en het nu voor advies voorliggende besluit inzake de criteria geïntegreerd natuurbeheer. Dit concept van geïntegreerd beheer is gebaseerd op drie principes, met name administratieve vereenvoudiging, een stimulerend beleid en het principe van gelijke monniken, gelijke kappen. Na de inwerkingtreding van deze wijzigingen, geldt er nog maar één procedure voor nieuw op te maken beheerplannen en ook onafhankelijk van het type (bos, open natuur en park) en worden ook private eigenaars gestimuleerd om aan natuurbeheer te doen.
- [4] Met wat voorligt worden de bestaande criteria duurzaam bosbeheer⁶, als toetssteen voor het beoordelen van het bosbeheer, uitgebreid tot criteria voor geïntegreerd natuurbeheer. De criteria, zoals vermeld in de bijlage bij dit besluit, zijn van toepassing op natuurbeheerplannen type twee, drie en vier. Voor deze drie types worden tevens subsidies en financiële voordelen voorzien als stimulans voor de realisatie van de beoogde hogere natuurkwaliteit. De criteria voor een beheerplan type 1 worden opgelijst in artikel 2 van het voor advies voorliggend besluit.

¹ Beleidsnota Omgeving. 2014-2019. Een maatschappelijk gedragen en geïntegreerd omgevingsbeleid voor een kwaliteitsvolle leefomgeving. VR 2014 2410 MED.0421/10, p.29

² Verwijzing toevoegen

³ art.16septies, zevende lid: "De Vlaamse Regering stelt voor de vier types van terreinen de nadere criteria vast waaraan het beheer, bepaald in een natuurbeheerplan, moet voldoen." Deze bepaling moet nog in werking treden.

⁴ Ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering betreffende de natuurbeheerplannen en de erkenning van natuurreservaten.

⁵ Gezamenlijk advies van Minaraad en SALV (2014 | 15) van 24 april 2014 over het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering betreffende de natuurbeheerplannen en de erkenning van reservaten.

⁶ Besluit van de Vlaamse Regering van 27 juni 2003 tot vaststelling van de criteria voor duurzaam bosbeheer voor bossen gelegen in het Vlaamse Gewest.

- [5] In de reguleringsimpactanalyse⁷ worden volgende basisprincipes vermeld die bij de uitwerking van de inhoud van het voor advies voorliggend ontwerpbesluit bepalend waren:
- Administratieve vereenvoudiging: de administratieve lasten voor terreinbeheerders die aan natuurbeheer willen doen of moeten doen, moeten dalen.
 - Daling van de beheerkosten: het is niet alleen belangrijk dat burgers en bedrijven een daling van de administratieve lasten krijgen, maar ook dat de diverse administratieve overheden hun beheerkosten zien dalen.
 - Stimulerend beleid: wie zich wil engageren om aan natuurbeheer te doen wordt daartoe gestimuleerd op verschillende manieren, zonder dat men hiertoe gedwongen wordt;
 - Resultaatsgerichte werking: de focus ligt op resultaten op het terrein om een bepaald natuurstreefbeeld te halen.

- [6] De criteria worden onderverdeeld in drie thema's, gelijk aan de invulling van het concept 'geïntegreerd natuurbeheer' uit het gewijzigde natuurdecreet. Het gaat hierbij met name over criteria met betrekking tot de ecologische, sociale en economische functie. Er wordt per thema telkens één algemeen principe naar voor geschoven. Dit principe wordt vertaald in twee of drie criteria, voor elk van deze criteria wordt minstens één indicator bepaald. Deze indicatoren moeten zorgen voor de meetbaarheid en moeten controle mogelijk maken.

De criteria en de bijbehorende indicatoren zijn grotendeels gebaseerd op de criteria en indicatoren duurzaam bosbeheer, maar aangepast zodanig dat ze ook op andere natuurtypes kunnen worden toegepast, voor specifieke zaken wordt van dit principe afgeweken en gelden deze enkel voor bepaalde natuurtypes. Nieuw is ook dat de focus op het realiseren van het IHD-beleid expliciet in de criteria wordt opgenomen, vooral met betrekking tot de te realiseren natuurstreefbeelden (criterium 1.3. natuurstreefbeelden).

⁷ Reguleringsimpactanalyse voor het besluit van de Vlaamse Regering houdende vaststelling van de criteria inzake natuurbeheer, p.16.

2 Aanbevelingen

2.1 Algemeen

- [7] **Samenhang met overige uitvoeringsbesluiten.** In het gezamenlijk advies over de natuurbeheerplannen⁸ stelden de Raden reeds dat *“het moeilijk is om de samenhang te bewaken en uitspraken ten gronde te doen als alle uitvoeringsbesluiten afzonderlijk voor advies worden voorgelegd.”*

De Raden stellen daarbij vast dat de wijzigingen van het decreet Natuurbehoud die als rechtsgrond dienen voor dit besluit¹⁰ weliswaar door Vlaamse Regering werden bekrachtigd, maar evenwel nog in werking moeten treden.

Voor zover kon worden nagegaan werd het uitvoeringsbesluit inzake de natuurbeheerplannen (zie ook [2]) enkel principiële vastgesteld. Het gezamenlijke advies van Minaraad en SALV over dit ontwerpbesluit was op bepaalde punten verdeeld.

Het is dus moeilijk om de gevolgen van dit bijkomend ontwerpbesluit correct in te schatten, alsook hoe dit ontwerpbesluit in het verdere beleid zal doorwerken. Om de nodige samenhang tussen de besluiten in uitvoering van het decreet Natuurbehoud te garanderen bevelen Minaraad en SALV dan ook aan om dit besluit pas definitief vast te stellen wanneer alle andere ontwerpbesluiten zijn afgewerkt en voor advies werden voorgelegd.

De Raden wensen ook op de hoogte te worden gebracht van de wijzigingen die al dan niet worden doorgevoerd aan de besluiten beheerplannen en criteria, vooraleer het volgende besluit, het besluit financiering, ter advies wordt voorgelegd. Pas dan kunnen de Raden het hele pakket correct beoordelen.

- [8] **Duidelijkheid over de functie van de criteria en de bijbehorende indicatoren.** Over de functie/naleving van de criteria worden zowel in het decreet, als in het ontwerpbesluit zelf, als in de nota aan de leden van de Vlaamse Regering en in de reguleringssimpactanalyse verschillende zaken bepaald. De Raden geven hieronder enkele voorbeelden:

- *“De Vlaamse Regering stelt voor de vier types de nadere criteria vast **waaraan het beheer, bepaald in de natuurbeheerplannen, moet voldoen.**”¹¹*

⁸ Gezamenlijk advies van Minaraad en SALV 2014|015 van 24 april 2014 over het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering betreffende de natuurbeheerplannen en de erkenning van reservaten, p.8.

⁹ Gezamenlijk advies van Minaraad en SALV 2014|015 van 24 april 2014 over het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering betreffende de natuurbeheerplannen en de erkenning van reservaten, p.8.

¹⁰ Artikel 16septies, zevende lid, ingevoegd in het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu bij het decreet van 9 mei 2014: *De Vlaamse Regering stelt voor de vier types de nadere criteria vast waaraan het beheer, bepaald in de natuurbeheerplannen, moet voldoen.*

¹¹ Decreet Natuurbehoud, Artikel 16septies, zevende lid:

- “... worden de criteria voor geïntegreerd natuurbeheer **op een redelijke en technisch verantwoorde wijze nageleefd**, zonder dat op elk ogenblik en op elke plaats van het terrein aan elk van de criteria voldaan moet zijn.”¹²
- “de criteria een **leidraad vormen bij de opmaak van een natuurbeheerplan** en bij het daaruit volgende beheer van het betreffende terrein.”¹³
- “Het voldoen aan de criteria moet **garanderen dat het beoogde ambitieniveau** inzake natuurbeheer ook **effectief gehaald** wordt.”¹⁴

Met betrekking tot de indicatoren wordt in artikel 3, §3, van het ontwerpbesluit bepaald dat de criteria verijnd kunnen worden door indicatoren (wat in de bijlage bij het besluit ook gebeurde). Over deze indicatoren wordt wel bepaald dat deze bindend zijn bij het beheer van terreinen van type twee, drie en vier, tenzij een afwijking ervan wordt gemotiveerd in het natuurbeheerplan. In de reguleringssimpactanalyse wordt op p.2 vermeld dat de indicatoren “concreet toepasbaar zijn bij het beheer van de verschillende terreintypes ...” en “indicatoren waaraan kan worden afgemeten of het criterium wordt vervuld.”

Gelet op alle vermelde termen en concepten inzake het gebruik van deze criteria, zowel in de verschillende documenten bij dit ontwerpbesluit, als in het decreet en het ontwerpbesluit zelf, vragen Minaraad en SALV om te verduidelijken voor welke doeleinden deze criteria en indicatoren precies zullen worden ingezet, waartoe deze zullen dienen en hoe deze in de praktijk zullen worden toegepast. Van belang daarbij is de interpretatie van artikel 16septies, zevende lid, van het decreet, met name wat moet worden verstaan onder “waaraan het beheer moet voldoen”.

2.2 Potentiële impact op agrarisch natuurbeheer

- [9] Enkele indicatoren met betrekking tot criterium 1.1¹⁵ zijn zo geformuleerd dat ze mogelijks de uitvoering van agrarisch natuurbeheer via een beheerplan beperken. Zo zijn er voorwaarden rond waterhuishouding, bodembewerking, (1.1.1. tot 1.1.4.) die enkel zeer extensieve landbouwwitbating toelaten. Er worden hierbij geen of weinig uitzonderingsgronden voorzien, noch een eventuele differentiatie naargelang het beoogde type natuurbeheerplan.

Een afweging over de inzet van instrumenten voor de realisatie van agrarisch natuurbeheer gaat veel ruimer dan de scope van dit besluit. In het goedgekeurde soortenbeschermingsprogramma (SBP) voor de grauwe kiekendief¹⁶ werd daaromtrent opgenomen dat er samen met de goedkeuring van het SBP een werkgroep zou opgericht

¹² Ontwerpbesluit Artikel 3, §1, tweede lid:

¹³ Ontwerpbesluit Artikel 4

¹⁴ Nota aan de Vlaamse Regering, p.2

¹⁵ Criterium 1.1: horizontale maatregelen met betrekking tot de kwaliteit van het natuurlijk milieu.

¹⁶ Ministerieel besluit van 21 december 2015

worden die de verschillende mogelijkheden analyseert. De Raden bevelen aan die werkgroep effectief op te richten.

2.3 Mogelijkheden voor omvorming onvoldoende duidelijk

- [10] Indicator 1.2.2. (instandhouding bestaande natuurwaarden) moet volgens de Raden duidelijker in relatie worden gebracht met indicator 1.3.2. (afstemming beheerplan op instandhoudingsdoelstellingen en managementplannen). Louter op basis van indicator 1.2.2. kan immers de indruk worden gewekt dat de huidige situatie moet bewaard worden, terwijl in een aantal gebieden natuurstreefbeelden zullen vooropgesteld worden die tot een wijziging van de biodiversiteit op het terrein kunnen leiden. De afweging over de beheerdoelstellingen dient gemaakt te worden conform artikel 16septies van het decreet. Mits deze verduidelijking kan indicator 1.2.2. niet aangegrepen worden om de realisatie van natuurdoelen, bepaald in plannen en programma's zoals bedoeld in indicator 1.3.2. te hypothekeren of onmogelijk te maken.

De Raden verwijzen bij deze opmerking tevens naar de aanbeveling inzake de onduidelijkheid van de functie en het gebruik van deze criteria en indicatoren in het algemeen.

2.4 Toegankelijkheid

- [11] In het decreet Natuurbehoud, zoals gewijzigd, wordt in artikel 12septies, §2, vijfde lid, dat nog in werking moet treden, het volgende bepaald inzake toegankelijkheid: *"In terreinen van type twee, type drie of type vier, vermeld in artikel 16ter, §1, waarvoor een natuurbeheerplan is goedgekeurd overeenkomstig artikel 16octies, geldt een minimale toegankelijkheid. Dit betekent dat voor een dergelijk terrein geen volledige ontoegankelijkheid kan worden ingesteld zoals vermeld in het eerste en tweede lid."*

De memorie van toelichting¹⁷ bij het decreet stelde over minimale toegankelijkheid dat dit *"impliceert dat een terrein één of meerdere keren per jaar of voor een bepaalde doelgroep toegankelijk kan zijn."* en gaf ook een aantal voorbeelden.

Onder criterium 2.1. van het ontwerpbesluit staat het volgende vermeld inzake toegankelijkheid: *"De beheerder heeft aandacht voor het recreatief medegebruik en garandeert de minimale toegankelijkheid, als vermeld in artikel 12septies, §2, vijfde lid, van het decreet van 21 oktober 1997. De beheerder streeft naar een maximale toegankelijkheid van het terrein op de openbare en private wegen, erkent de betrokkenheid van alle relevante doelgroepen en personen en neemt hun standpunten in overweging, conform ..."*. Onder indicator 2.1.2. wordt meermaals het woord 'moet' gebruikt.

De Raden menen dat de manier van omschrijving van dit criterium de indruk kan wekken dat hiermee de verplichtingen inzake het garanderen van de minimale toegankelijkheid worden uitgebreid. De Raden wijzen er hierbij op dat de term

¹⁷ Memorie van toelichting bij voorontwerp van decreet tot wijziging van de regelgeving inzake natuur en bos. VR 2013 0811 DOC.1201/3BIS, p.6

'minimaal' wordt verduidelijkt in de memorie van toelichting bij het decreet, maar dat de term 'maximaal' nergens wordt gedefinieerd. Bovendien vertegenwoordigen beide termen uitersten van een breed spectrum.

- [12] De Raden vinden het wenselijk dat het ANB de beheerders van terreinen aanspoort om in een bredere toegankelijkheid te voorzien. De nood aan toegankelijke natuur is immers zeer groot in het sterk verstedelijkt Vlaanderen. Het behoud en versterken van natuur dichtbij is tevens een operationele doelstelling uit de beleidsnota omgeving (2014-2019)¹⁸. De Raden wijzen er wel op dat het voorzien van een bredere toegankelijkheid niet als verplichting geldt voor alle terreinen, conform de desbetreffende bepalingen van het decreet.
- [13] Momenteel is het voor de Raadsleden niet duidelijk wat de Vlaamse Regering bedoelt met '*streven naar de maximale toegankelijkheid*' door de onduidelijke formulering in het besluit, gelet op de desbetreffende bepalingen in het decreet enerzijds en de onduidelijkheid met betrekking tot de concrete toepassing van dit besluit anderzijds. De Raden vragen om dit te verduidelijken in de nota, en dan vooral de relatie met de decretale bepaling van minimale toegankelijkheid en het kader voor het verlenen van subsidies voor toegankelijkheid en aan de hand hiervan in de relevante tekst van het ontwerpbesluit de nodige aanpassingen door te voeren.

2.5 Ecosysteemdiensten

Concept ecosysteemdiensten nog niet volledig geïmplementeerd. Het uitgangspunt (ecosysteemdiensten) werkt ongelijkmatig door in dit besluit. Het INBO (natuurrapport 2014) deelt de ecosysteemdiensten in in producerende, regulerende en culturele diensten. In het voorliggende voorstel ligt de klemtoon op de producerende diensten onder de economische functie. In de memorie van toelichting bij de wijzigingen aan het Natuurdecreet¹⁹ wordt dit genuanceerd en wordt er gesteld dat "*de ecosysteemdiensten niet enkel betrekking hebben op de economische functie, ze hebben een bredere betekenis en leveren een cruciale bijdrage aan het welzijn van mens en maatschappij. Ze omvatten dus ook de sociale en ecologische diensten die een natuurterrein levert.*" Een dergelijke verduidelijking zou ook in het besluit kunnen worden opgenomen.

Wat de regulerende diensten betreft, stellen de Raden vast dat de notie 'adaptatie' en mogelijkheden om via dit besluit en het beheer van natuurterreinen bij te dragen aan broeikasgasemissiereductie niet of nauwelijks in dit besluit werden opgenomen. De notie 'klimaat' wordt in de criteria als bijlage bij het ontwerpbesluit slechts twee maal vermeld onder de economische functie. Onder criterium 3.1, indicator 3.1.2., als regulerende dienst (klimaatregulatie) en onder indicator 3.2.2., waarin wordt gesteld dat er, specifiek bij het bosbeheer, rekening moet worden gehouden met externe factoren zoals klimaatverandering.

¹⁸ OD 47. Het behoud en de ontwikkeling van meer en betere natuur in de nabije buurt van alle Vlamingen stimuleren

¹⁹ Memorie van toelichting bij voorontwerp van decreet tot wijziging van de regelgeving inzake natuur en bos. VR 2013 0811 DOC.1201/3BIS, p.5.

Op Europees niveau is er de mededeling van de Commissie inzake een EU-strategie voor aanpassing aan de klimaatverandering waarin de integratie van adaptatie bij natuurbeheer en een op ecosystemen gebaseerde benadering hiervan naar voor wordt geschoven²⁰.

In het recent door de Minaraad uitgebrachte klimaatadvies²¹ wordt op p. 35 gesteld dat de Raad aanbeveelt “om in het natuurbeleid te voorzien in duidelijke doelstellingen en afdoende incentives opdat mitigatie- en adaptatiemaatregelen meegenomen zouden worden in het concrete terreinbeheer van natuurterreinen, zoals voorzien in het gewijzigde natuurdecreet.” Op p. 36 van dit advies beveelt de Minaraad aan “om te onderzoeken hoe de zorg om mitigatie (en adaptatie) met behulp van natuurwaarden meegenomen zou kunnen worden in de verdere vormgeving van deze diverse reglementeringen.” Paragraaf 47 op p.37 van dit advies handelt over natuurbeleid en adaptatie en verwijst daarbij naar de algemene aanbevelingen inzake adaptatie en het Akkoord van Parijs.

De Raden zijn dan ook van mening dat er nog een weg is af te leggen om het concept ecosysteemdiensten ook daadwerkelijk in het natuurbeheer te verankeren. De Raden denken daarbij onder andere aan mogelijkheden met betrekking tot waterberging, koolstofopslag en verbeteren van de luchtkwaliteit. Tegelijk kan worden vastgesteld dat de beleidsmatige en juridische gevolgen van de implementatie het concept ecosysteemdiensten op dit moment nog onduidelijk zijn.

De Raden stellen daarom voor om te onderzoeken hoe regulerende diensten op termijn kunnen geïntegreerd worden in criteria duurzaam natuurbeheer. Een volgende stap is het uitwerken van een kader rond een klimaatgericht natuurbeleid zoals reeds werd geadviseerd in het klimaatadvies van de Minaraad.

- [14] **Criterion 3.1, indicator 3.1.1.** Deze indicator voorziet in de mogelijkheid tot het afbakenen van zones waarbinnen de levering van bepaalde goederen of diensten (het gaat hierbij om de zogenaamde rechtstreeks vermarktbaar diensten) wordt uitgesloten of beperkt. Als voorbeeld wordt hierbij verwezen naar onbeheerde climaxvegetaties. De Raden stellen voor om dit voorbeeld te schrappen.

2.6 Relatie met criteria duurzaam bosbeheer in het besluit inzake duurzaamheidscriteria voor vaste biomassa

- [15] Tot slot wijzen de Raden op dat er momenteel duurzaamheidscriteria biomassa worden opgesteld in het Energiebesluit, waarvoor ook criteria duurzaam bosbeheer worden

²⁰ COM(2013) 216 final, p. 7: Onder actie 2: verstrekking van LIFE-financiering ter ondersteuning van capaciteitsopbouw en intensivering van de aanpassingsmaatregelen in Europa (2013-2020): “integratie van de aanpassing aan klimaatverandering in het beheren van natuurlijke hulpbronnen.” En p. 10: Onder actie 7: zorgen voor een meer klimaatbestendige infrastructuur: “Voortbouwend op de resultaten van haar mededeling over groene infrastructuur zal de Commissie in 2013 nagaan of aanvullende richtsnoeren voor overheden en beleidsmakers, maatschappelijke organisaties, particuliere ondernemingen en organisaties voor natuurbehoud nodig zijn om te zorgen voor optimaal gebruik van op ecosystemen gebaseerde benaderingen voor aanpassing.”

²¹ Advies 2016|012 van 2 juni 2016 naar aanleiding van de adviesvraag van het Vlaams Parlement inzake het te voeren klimaatbeleid.

geïntroduceerd. De Raden bevelen aan om de nodige afstemming tussen beide besluiten te voorzien, zeker wat betreft het gebruik van termen en definities en gelet op de reeds lopende projecten inzake het gebruik van biomassa uit natuur- en landschapsbeheer.